

Ludwigbaka

Kiadja a 65 - gyalog ezred	A cs. és k. 65. gy. ezr.	A befolyt teljes összeg az ezred
Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.	tábori újsága	örvegy és árva alapját gyarapítja

MI LUDWIG-BAKÁK!

Irta v **Möller Károly** alezredes, ezredparancsnok.

A Ludwig-bakák vitézsége a stambuli harcokban csak most világlik ki teljes erejében, most, amikor tisztán látjuk a július 6., 7. és 8-iki eseményeket. Kiderült, hogy az első zászlóalj jamnicai harcai az ezred dicsőséges történetének egy külön lapjára tarthatnak igényt. Ugy látszik, hogy július nyolcadikán az első zászlóaljtól északra egy idegen csapattest vonalát már délelőtt féltíz órakor áttörte az ellenség s így az első zászlóaljnak nem csupán előlről, hanem oldalról, sőt hátulról kellett állását védelmeznie, amely Jamnica mellett erősen kiugrott kelet felé. Végsőkig folytatta a védekezést a kevésszámú, de elszánt csapat. Az ellenség összes frontális támadásai megtörttek a hatvanötösök hősiességén, annak ellenére, hogy számtalan ellenséges ütőnek csaknem elviselhetetlen tüze nehezedett rájuk. Sztrazsovecz őrnagy első zászlóalja azonban az átkarolás ellenére keményen kitartott még délelőtt tizenegy óra után is, a hihetetlen mértékre fokozott tüzéségi tűzben, amely főképp a lángokban álló Jamnica keleti részére irányult. Látható jele ez annak, hogy a Ludwig-bakák bár az ellenség a helység északi részét elárasztotta — még sem gondoltak arra, hogy Jamnica

keleti szélén huzódó állásaikat feladják.

Ezt a kemény és áldozatkész hősiességet, mit a beregi, szabolcsi és zempléni fiúk veszelletelt bátorsága táplált, a félévi fáradhatatlan katonai kiképzés váltotta ki. A jó szellem, az öntudat és a nemzeti büszkeség fejlesztésére nem kisebb figyelmet fordítottunk, mint a fegyverhasználatban való kioktatásra. A legnagyobb súlyt arra fektettük, hogy a legénység lovagias bánásmódban részesüljön, hogy jól érezzék magukat az ezredben és megszeressék, hogy kötelességüket teljesítsék és ezáltal az ezred dicsőségét növeljék. Kell, hogy az ezred minden Ludwigbaka részére a hazának egy darabját jelentse, Bereg-, Szabolcs- és Zemplén egy-egy darabját. Itt mindjárt megjegyzem, hogy a jövőben is ehhez akarom és fogom magamat tartani!

A nagy csata műszaki előkészítése is helyesnek bizonyult. Következésképpen arra tanítottuk az embereket, hogy üdvösségüket még többszörös tulerővel szemben is a rohamban, szorongharcban és a kézigránatban keressék. Volt is eredménye tanításunknak, mert a jamnicai küzdelemben, ott ahol a többszörös orosz tulerőnek sikerült állásainkba behatolnia a rögtön alkalmazott

ellentámadás kivette őket onnan. Azt akarom, hogy nevelési elveim a jövőben is a maguk tisztaságában és erejében érvényesüljenek.

Ha azt akarjuk, hogy a támadásnak eredménye legyen, meg is kell adni minden módot az embernek, hogy fegyvereit kellőképp megismerje és izmait acélruganyossá tegye.

E helyen meg kellett szakítani az irást, mert közben az ezred előnyomulásra kapott parancsot. Irásomat a következő nap estéjén folytatom és büszkén mondhatom, hogy az ütközet egy újabb dicsőséges lappal szaporította a hatvanötösök történetét.

Az ütközet céljára, helyére, az erők csoportosítására és elhelyezésére természetesen nem tervezkedhetem ki, de az ütközet lefolyását megírom.

Augusztus elsején délután fél hatkor kezdődött a *Dies* főhadnagy vezetése alatt álló felderítő csoport előretörésével. Aknavető és tüzéségi tüzelés vezette be a vállalkozást, mely meredek, sziklás terepen folyt le, ahol az ellenséges állásokat többszoros spanyol-lovasok védték. Ezeknek eltávolítása után az ellenséges árkokban még kézigránát-harcokra is sor került, melyeknek súlypontja az 1596-os magaslaton

volt. Az orosz 103-ik gyalogezred egy kapitányját és tizenkét emberét fogtuk el, egy gépfegyvert, egy aknavetőt és sok más hadiszert zsákmányoltunk. Nekünk mindössze tizenhárom, nagyobb-részt könnyű sebesültünk volt, ami az ellenség túlsúlyát és a terep nehézségeket tekintve, igazán csekély szám. Az 1596-os magaslat jelentősége abban rejlik, hogyha az orosz front áttörése szükségessé válnék, ez csakis onnan volna eredményesen végrehajtható. Ép úgy ez lenne a támadás célpontja abban az esetben is, ha az ellenség viszonyaihoz való betekintésről esnek szó. A jejen esetben is ez képezte célunkat.

Diez főhadnagy az ő magaslatán háziásan berendezkedett, amennyiben akadályozónál helyeztél el, fedezékeket ásatott, őrszekerítettést létesített stb. Magától értetődik, hogy ez a berendezkedés nem folytatható zavartalanul, mert nemsokára fegyvert kellett fognia. Észak felől ugyanis egy keskeny hegyhátról az ellenség ellentámadásra indult. Részen belül a vezetés vezetés küzdelem után az ellenség visszaözönlött és a mi Ludwig-bakaink rövid

éjszakai pihenőhöz jutottak. — Augusztus másodikán reggel három órákor Diez főhadnagy az orosz állás összekötő részeinek felgöngyölítését kísérte meg és ezzel egyidőben a centrum (Wisinger alezredes) és az ezred jobbszámjának részei (Tóth őrnagy) tapogatódzva igyekeztek előrenyomulni. Meg kellett ugyan is állapítani, hogy itt vannak-e még az oroszok.

Nos tehát ott voltak, sőt oly jelentékeny erősítéseket vonta magukhoz, hogy ellentámadáshoz láttak, mely elől az ezred közepe ügyesen kitért, mert egy nagy csatát nem volt szabad kockáztatni. Diez főhadnagy pedig megkísérelte, hogy az 1596-os magaslaton az orosz főállást ezek ellenére is megtartsa. Ez nagyon nehéz dolog volt, mert az ellenség csakhamar hátukba kezdett löni jól belőtt lüzérségével s utána ismét észak felől két teljes zászlóaljjal megtámadta Diez főhadnagy kétszáz emberét, akiknek sorait a lüzérségi tűz amugy is megritkította. Három orosz támadás omlott össze véresen a lövész-fészkekben fekvő, hátulról érzékeny lüzérségi tüzet szenvedő és félkörben bekerített

védők vitéz ellentállásán. Alábbhagyott az oroszok támadó kedve, ehelyett azonban erősbödött a hátulról jövő lüzérségi tűz, mely súlyos veszteségekkel fenyegetett az esetre, ha mereven ragaszkodunk az 1596-os magaslat birtokához.

Az általános helyzetre tekintettel ennek a magaslatnak mindenáron való megtartása meg csak kérdés tárgyát sem képezhette. Mi feladatunkat amugy is elvégeztük már. Megparancsoltam tehát a kicsiny hős csapatnak, hogy térjenek vissza saját állásainkba. Az ellenség megkísérelte, hogy nagy erővel utánuink nyomuljon, azonban visszavetettük, ámbar a P A sziklás csúcson levő állásainkat erős lüzérségi tűz alatt tartotta. Ezen tüzelés által is természetesen voltak veszteségeink, melyeket azonban bátran elviseltünk. Ezzel vége is volt az ütközetnek.

Most következik a birálat. A Ludwig-baka még mindig a régi! Bátran verekszik, mintha nem is ment volna keresztül a stanislawi idegrázó poklokra, a Ludwig-baka szellem az új társakat is varázskörébe vonta. Az ezredet nem törte meg a harc! Erkölcsi

TÁRCA.

Valaki

Delejow!

Nemsokára évfordulóját érjük azoknak az időknek, melyeket ott töltöttünk verben, gyászban és dicőségben.

A krymidowi dombon foglaltunk állást akkor, amikor mint „Einzelreisende” az ezredparancsnokság hívó rendelete folytán az állásokba beérkeztem.

Vitéz bajtársam, Polgár zászlós vezetett ki a rajvonalba, ahol a 2 géppuskás osztag egyik szakaszát vettem át Kalka főhadnagy parancsnoksága alatt.

Nem bánom, ha gyávaságnak mondják is azok akik nem voltak a rajvonalba, de én spontán valom be, hogy kitérkezésem első órái nem voltak kellemesek.

Eltételeztem attól, hogy a rajvonallal felé közeledésem a muszkák oly élénk géppuskatűzzel tették válto-

zatossá, hogy csak az anyalóddal való gyakori érintkezésben lehetett nekivelem s amikor kitérkeztem, ott a leglázasabb készülődést találtam egy várt orosz támadás fogadására, amikor a vendéglátók tudvalevőleg nem épen sok időt és fáradságot szoktak vesztegetni az érkezők fogadására és ellátására.

De ment minden, mint a kárikacsapás!

Valaki odajött hozzám, valaki megmutatta a frontot, valaki tájékoztatott az orosz állások irányáról, valaki közölte velem az eddigi belövési eredményeket, valaki hátraszólt, hogy hozzanak tartalék-municiót és mindezt úgy tette, hogy én meg voltam győződve, mikép mindama taktikai cselekményeket jomagam disponáltam. Amikor meg gépeimmel és embereimmel rendbe jöttem, valaki jelentette katonásan vagyis szolgálatkészben, de önértésesen, hogy vár a vacsorám a dek kungomban.

És már mutatta hogy merre Valakit csak ekkor vettem szem-

ügyre. Sovány, csontos, magas szálú volt, 22 év körüli.

Ki vagy te fiam?

Infanterisz Szabó Feren, ha úgy tetszik parancsolni a főhadnagy ur zugsordonánca.

Jól van Szabó Ferencz, csak segítsünk egymásnak továbbra is.

És ettől a perctől megismerem alkalom nyílt egy egyszerű paraszti fiuban megismerni, megbecsülni és megszeretni egy gentleman, egy filantrop, egy igazi férfi jellemének vonásait.

A három hetes delejowi csatának idején talán csak percekre mozdult el mellőlem.

Éjjel-nappal követett, mint az árnyék, mire én közöltem vele valami ohajomat, ő már jelentette, hogy elintézte s ha még nem volt túl rajta, villámgyorsan és a legfinomabb pedantériával teljesítette a parancsot.

Csilagatlan sötét éjjel szeliden megérintette a vállamat.

Főhadnagy ur alassan jelenteni, menjünk vizitálni.

És mentünk a saros csuszamlós,

alapja megrendíthetetlen és az ő utja a dicsőséghez és győzelemhez az igazi út.

Ezen akarunk mi tovább haladni!

Román-fronton.

Erdély határán, 1917. aug.

Legalább két éve, amióta az olasz, illetve román hadüzenet folytán megszűnt az orosz front egyed-uralma s új hadszínterek létesültek, állandóan szájról-szájra járt a hír, hogy a hatvanötösök lemennék az olasz-frontra, esetleg a román hadszíntérre. Ebben a híresztelésben inkább kívánság volt mint valóság, mert a híresztelések rendszerint minden alapot nélkülöztek.

A nagy stanislaui csatának kellett bekövetkeznie, hogy végre alapja is legyen a kétéves híresztelésnek. A hatvanötösök valóban lekerültek a román-frontra, József főherczeg vezéreztetés, a legendás híri hadvezér arcvonálára. Előbb még meg kellett történnie a véres birkozásnak a jammicai árkokban s úgy látszik végzete volt a Ludwig ba-

káknak, de még inkább a vele szemben álló leggyakoribb ellenfélnek, az Amurontuli hadosztályoknak, hogy az elválás örökké emlékeztetéssé maradjon. Részünkre a dicsőség, a babér és elismerés emlékeztető jele a búcsúnak, az oroszok számára a tengeri vérből fult kudarcz.

A nagy csata és az ezt követő utóvédharcok lezajlása után néhány napi pihenőre vonult ezredünk. Julius 18-án keltek utra a Ludwig-bakák lelkes hangulatban, hogy egyik nagyobb galíciai városban a „diadalvonatokra” szálljanak. Mert a Ludwig bakák utja attól a falutól kezdve, ahonnan pihenő napjaik után gyalog elindultak — azon a több száz kilométeres vasuti vonalon — jelenlegi állomáshelyükig, igazi diadalut volt. Mindenütt öröm és lelkes fogadtatás kísérte őket. Amikor Stryj városán keresztül vonultak a város apraja-nagyja kiállott, hogy megbámulja a győztes Ludwig-bakákat.

Az igazi diadalut azonban Beregmegyében kezdődött és Szabolcsban folytatódott, a hatvanötösök szülőhazájában, ahol hogy-hogy nem értesültek a Ludwig-bakák átutazásáról. A

nehéz uton, róttuk a traverseket, miközben Szabó sohasem felejtette el megjegyezni:

Itt van mind a négy, főhadnagy ur.

Négy kulacs volt részemre. Tej, víz, méz és bor volt a mozgó élesterámban. Honnan vette, annak a jó Isten a tudója. Talán a legényem segítette hozzá, mert ő maga a rajvonalból hétszámra ki sem mozdult.

Ha azután hajnal felé meg volt a „vizit”, hazatértünk fáradtan.

S akkor következett a mi „békés életünk”

Szabó Ferenc elővette az aznap érkezett rózsaszínű lapot, ideadta nekem. Ha olykor villanylámpám nem jól szuperált, nem volt baj, mert Szabó olyankor kívülről elmondta a lap tartalmát, hogy azután megtegyem megjegyzésemet az Agnes irására.

No és mi tagadás, mikor láttam, hogy senki sincs a közelben, tisztársaim közül ki alszik, ki szolgálata tot teljesít, hát maagam is elővettem térképtartomból az irásokat.

Szabó ezek közül leginkább egy fényképet szorgalmazott, egy hullámos fűtű kicsiny fiu megviselt fényképét.

Talán tiszter is megkérdezte, milyen színű a haja, a szeme, mit tud már beszélni, mi a kedvenc játéka? De nem tudta olyan sokszor kérdezni, hogy meguntam volna reá felelni.

Hej Szabó Ferenc, ahányszor annak a hullámos fűtű gyermeknek a szavát lesem büszke örömmel, talán annyiszor sajog lelkemben a tudat, hogy te hűséges katonám, valahol a delejowi mezőkön alszol örök álmod, ahonnan idegenből jó — neveddel a kőszá szellő.

Tisza-Polgáron nem értik a delejowi szél zokogását

És felvirradott augusztus 31-ike!

Reggel háromnegyed hatkor kezdődött a mindenféle fegyverek pokoli orgiája és délután 2 órakor jött egy orosz áradat.

Mikor a második rohamot visszavertük, már akkor tőlünk jobbra és balra át volt törve a front-

szabolcsi vasutállomásokon ezrével nyüzsgött a sokaság, mely hozzátartozóit várta. Öröm és boldogság ragyogott sok arcon, akik hozzátartozójukat feltalálták, a bánat és szomorúság fogta el azokat, akik hiába keresték gyermeküket, testvérüket, akik már nem ülhetek föl a diadalvonatokra. Mindenütt csupa szeretetteljes kérdés, érdeklődés...

— Nem ismeri a fiamat?

Jön a testvérem is?

— Hogyne jönne néni, feleli az egyik baka, a másik vonaton jön, mert négy jön egymásután és félrefordul. nem bírja leküzdni meghatottságát, tudja, hogy a jó ember már nem jön egyik vonaton sem. De azért a világért sem mondaná meg.

— Jön, jön néném — ne várjon. fordul még egyszer vissza, hogy lecsillapítsa az anya fájdalmát, aki keserűen zokogva mered az elrobogó vonat után. Mit szól majd, ha a negyedik vonat is elrobog az állomáson és még sem jön meg akit olyan nagyon vár.

A vonatok alig látszottak ki a virágok és a zöld galyak közül. A virágok minden állomáson szaporodtak.

Mégis balról a...-asok, mikor a muszkák másodszor visszaözönlöttek, újból elfoglalták árkaikat.

Es jött a harmadik roham! Magam a jobb fegyveremnél állottam, lövére készen, de az aknák okozta füst és por miatt a gépem csövéig is alig láttam.

Szabó Ferenc e pillanatban is közvetlen mögöttem állott, bal kezében revolveremet tartva. jobbjaiban pedig látszóvetem, melyeket azért adtam át, hogy a gépet magam kezelhessem.

Egyszer csak ordít Szabó

— Ott főhadnagy ur, ott, ott!

Balra mutatott.

A géppuska csövet abba az irányba lendítettem, megnyomom a Druckplattet és sivit gépemből a golyó-áradat.

Majd újra Szabó az, a ki „Einstellen“-t int és fülemhez hajolva ordítja:

Balra rohantak.

Ekkor eszembe jut, hogy bal-fegyveremnél egy tapasztalatlan fiatal Vormeister van, hirtelen elhárítottam, hogy odafutok hozzá, ne

Nyíregyháza város tanácsa ünnepélyesen fogadta az átvonuló hatvanötösöket. Küldöttség várta az ezredparancsnokságot, élükön a városi főjegyző, polgármester-helyettesével. A küldöttség között voltak a város tanácsosai, a Nyírvidék szerkesztője és nagyszámu hölgyközönség.

Az ezredparancsnokságot hozó vonat beérkeztek a városi főjegyző üdvözölte Möller alezredest, a győztes Ludwig-bakák parancsnokát Nyíregyháza városának nevében. Kifejezést adván a szabolcsiak örömteljes büszkeségének, hogy hirnevéssé vált fiaikat városuk falai előtt köszönthetik. A nyíregyháziak áldását hozta a Ludwig-bakáknak, akiknek további sikereket és dicsőséget kívánnak.

A keresetlen, megható szavakat Möller alezredes hálásan megköszönte és örömet nyilvánítt, hogy a nyíregyháziak szeretetét ezredének tolmácsolhatja.

Szívélyes bucsu után, a vonat Nyíregyháza állomásáról is elrobogott. A hosszú útvonal minden egyes állomásán vígan játszott ezredzenkarunk és bakáink

emelkedett szellemből fakadó hangos éneke figyelmeztette az embereket, hogy magyar fiuk vonulnak át az országon. Jutott is mindenütt bőven a szeretetből és elismerésből.

Debrecenben Puhaca kapitány várta az átvonuló ezredet a pólzászlóalj nevében, mely egy tiszt kiűzőttséggel óhajtott üdvözölni ezredünket, azonban a történetesen aznapra kitűzött katonai parancsnoki szemle a terv megvalósítását lehetetlenné tette. Hársfalván a kiképző-csoport parancsnoksága nevében Günther kapitány tisztelt ezredparancsnokságunk előtt.

Három napig tartott az utazás, amit még néhány napi pihenésre szánt időközi tartózkodás követett egy front mögötti magyar városkában.

Julius huszonnyolczadikán hajnalban a felkelő nap már állásba találta a hatvanötösöket, Erdély határán, József főherceg vezérezredes, a legendás hírű vezér arcvonalának égbenyülő szikla-hegyek által alkotott szakaszán.

(G.)

hogy tapasztalatlansága miatt valaminek baj történjenek.

Bal fegyverhez! adom ki a jelszót és Szabó a sarkamban.

Az első traversaig érünk, ott meg kellett állni.

A majdnem éjszakai sötétségű porból és füstből egy orosz katona silhouettje bontakozik ki. Egyszerre vesszük észre egymást. Nálam nem volt fegyver, de Szabó bal vállam fölött átnyújtott karral kétszer rálőtt és a muszka fegyvernek is látam a füstjét és villanását. Egy pillanattal utóbb Szabó megragadja jobb kezemet és vonszol vissza a futóárok felé, miközben hallom a sajátos orosz „Urrah, urrah” kiáltást.

Jobb kezemen megsebesültem. Szabó hirtelen rácsavarta a kötszert és intett:

— Arra tessek főhadnagy ur!

És elindultam, miközben körülöttem méhrajként röpködtek még a golyók, hátam mögött 25—30 lépéssnyire a kezi tusa lelket retgető ordítása hangzott. Elindultam a völgybe.

A felindulástól, vérvesztéstől, kimerültségtől és már akkor jelentkező szívbantalmaintól kimerülten terültem el, holott már azon a helyen újból ki voltam tevé az üldöző tűznek.

Biztosra vettem, hogy vagy golyó talál, vagy elfog az ellenség.

Ekkor mint álomkép, mint vízió, egy tohanó alak közele felém, a kiből a menekvés gondolatainak örömevel ismerem fel Szabó Ferencet.

— Elnyomtak bennünket főhadnagy ur, meneküljünk, adja ide a karrját.

S míg az első lépéseket teszem segítségével, elmeséli, hogy emberem az utolsó pillanattig védekeztek, de a tulerő mégis elnyomta őket. A nagy rész elpusztult a megmaradtakat pedig elfogta az ellenség, ő maga is már a fogságból menekült meg, kapott is néhány üldöző lövést, de rám yondott és ha már nem hasonálhat a rajvonalban, inkább utánam futott, hogy nekem segítsen a menekülésben.

Mennyiben van részünk a keletgalíciai eredményes harcokban?

Tarnopol, Trembowla, Kolu-meja és Csernowitznál sajnos nem voltunk jelen. Fáj emiatt a szívünk. Fájdalmunkat nem a hamis becsvágy okozza, hanem mert mi Ludwig-bakák voltunk azok, akik a 15-ik gyaloghadosztály többi csapatrészeivel együtt július 6., 7. és 8-án, a háromnapos stanislawi csatában leraktuk ezeknek az eredményeknek alapkövét. Mert ott Jamniczánál, Uhrynównál orosz ezredék egész sora annyira tönkrement ami ellentállásunk folytán, hogy a csaták további sorában értéktelen ellenfelekké váltak. A friss orosz hadosztályok pedig különbözők voltak kénytelenek a kítűnőnek elismert 19-ik orosz hadosztályt, amely a hatvanötödik, és a szintén kítűnő szomszéd hadosztályt, amely a mi testvérezredünk, a 66-ik gyalogezred vitéz ellentállásán teljesen tönkrement s amint ki is tűnt, ok maguk gyöngék voltak ahhoz, hogy a

Süppedő, zombékos helyre értünk. A krymidow-delejowi országotat igyekeztünk elérni.

Erdőm folytatán volt, de Szabó vaskaral tartott és vigasztalt

Csak még egy kicsit tartsa magát főhadnagy ur, már közel van az országot.

Igazán csak a morális erő vitt tovább, hogy inkább a halál vesze-lyeztessen, mint a fogság és vonszoltam magam tovább.

Már csak husz lépés az ut, ott egy mély árok is van. már csak tíz lépés, már csak három lépés már már

Szabó Ferenc e pillanatban megremegett. Bal zsebéből, ahol a szive fölött írásait hordta, rozszaszínú papírfoszlanások szóródtak ki és szálltak lassan, forogva a levegőben a delejowi országot árokpártjára.

— Drága főhadnagy ur, meghalok.

Az Istenért Szabó, tartsa magát, csak egy kisze tartsa még magát, már itt az országot, itt az árok. Szabó tiam Szabó

Lomnicánál a mi hadseregünk ellentállását megtörjék.

Tehát mi, a miskolczi 15-ik hadosztály joggal mondhatjuk, hogy a mostani eredmények a mi ezredeink arcvonalán születtek, hogy mi voltunk azok, akik az első halálos csapást rájuk mértük, ha az utolsót már nem is adhatjuk mi meg.

Eme meggyőződésünk mellett szilárdan ki akarunk tartani. Mert bizony nem volt könnyű dolog ott Stanislaunál és nem igen láttak nehezebb napokat azok az ezredek, melyek a mostani dicsőséges előnyomulásban résztvesznek és akiket mindenütt ujjongva fogadnak, nehezebb napokat, mint a hatvanötödik gyalogezred és hadosztálybeli társzeredei, akik miután végletekig teljesítették kötelességeiket, csendesen a háttérbe vonultak.

I.e. a kalappal a 15-ik gyaloghadosztály előtt, amely a nagy keletgaliciai győzelmekhez az utat megnyitotta!

(v. M.)

Szabo Ferencet már nem bírtam fel karral fenntartani, hanyatlott lefele az országot arkába és mikor ép kezemmel gombolni kezdtem bluzát, miközben végző erejével kezemet felretolta, utolsó szavát sohajtotta

— Jonnek... tessék... arra

A...-asok visszavonuló leenysege segített hatraönnöm.

A kezem már rég begyógyult és csak az a sebem sajog meg a melyet lekemen a Szabo Ferenc el este okozott, aki érttem, a feljebbvalójaert és kötelességerzetert áldozta fel fiatal életet.

Ha ram virrad reggele e borzalmas eszakanak, ha tülelem a háborút, elmegyek Tisza Polgarra, felkeresem az öreg Szabót és az öreg Szabonet, hogy elmondjam nekik, milyen volt az ő Feni fiok s ha úgy rendeltetett, hogy én is osszam a hősök szomoruan büszke sorsát, legyen e néhány igénytelen sor az en aldozatom egy hős, egy egyszerű, de nagy lélek emléke iránt.

Dr. Burger Dessó,
főhadnagy.

Thanhoffer Lajos

hadnagy.

1917 augusztus másodikán reggel nyolc órakor ezredünk elvesztette egyik legkiválóbb tisztjét, *Thanhoffer Lajos* hadnagyot, aki gépfegyvere mellett az ellenség előtt hősi halált halt. Meltallanok fennének a dicsőerő jelzők egy olyan szerény ember jellemzésénél, mint amilyen *Thanhoffer Lajos* hadnagy volt, akiről csak akkor tudtuk, hogy létezik, amikor egy-egy hőstettének híre jutott füleinkhez. Ez a szerény, csendes, hallgató és magabizkó ember a jazlowicei állásban tartózkodó ezredünkhöz érkezett ki és senki sem sejtette benne az oroszlánbátorsági, vakmerő, elszánt, letétől-falpig a kötelességtudás érzetétől és igazi magyaros becsilettől áthatott katonát.

A welesniow zrembowkai véres, veszteségteljes csatában tünt fel neve, ahol hadnagy léte, sebesülten zászlóalját vezényelt. A deljowi nagy csatában a hősiesség és a katonai erények egész sorát ragyogtatta, ahol megmutatta, mikép kell egy magyar tisztnek utolsó lehelletig küzdenie. Sebesülten hagyta el a harc színterét, majd felgyógyulva gépfegyveres osztaggal tért vissza ezredünkhöz, mellén már a hadiékítményes katonai érdemkereszttel és a német második osztályú vaskereszttel.

A stanislaui nagy csata alatt szabadságon volt, ahonnan jó kedvűen és vígan vonult be ezredünkhöz. Utolsó ténykedése a legutóbbi vállalkozás volt, ahol egy felderítő csapat élén gépfegyverével szállt szembe az oroszokkal. Példadót elszántsággal végezte feladatát, míg egy orosz golyó harcképtelenné nem tette. Tüdeje sérült meg súlyosan s rövid idő alatt halálát okozta.

Thanhoffer hadnagyban ezredünk tisztikara a legjobb bajtársát és a legvittebb katonát gyászolja. Fájdalmunk jelei azok a könnyek, mik nyitott sirja mel-

lett az arcokon végigpergtek. Legjellemzőbbek egyéniségére azok a szavak, miket Möller alezredes vonatkoztatott rá a bucsubeszédében a költő szavaival „Erős volt, mint egy oroszlan, de jóságos, mint egy gyermek.” Jóságos volt embereivel szemben és rajongó szeretettel csüggött fájdalmában vigasztalhatatlan özvegy édesanyján.

A szerény és hallgató, de bátor és hős *Thanhoffer Lajos* hadnagy örökre beveste nevét az ezred történetébe, mely az igazi hősokeket megillető legyeleles emlékezéssel fog nevének dicső helyet szentelni.

Ujabb ütközetek.

1917. aug. 13. **Veszteségeink. — Halottaink temetése. — Meghíusult orosz támadások.**

Aliqhogy elfoglalta ezredünk új állásait, előnyomulásra kapott parancsot. Feladatául az tüzetett ki, hogy az ellenség előrelátható visszavonulására tekintettel betekintést nyerjen az ellenfél viszonyába és onnan megbízható híreket hozzon. Hogy az ezred mikép felelt meg ebbeli feladatának, azt Möller alezredes ezredparancsnokunk más helyen részletesen kifejtette. A Diez főhadnagy által vezetett felderítő csoport vítésséggel párosult kötelességtudással tett eleget megbízatásának, értékes szakmánnal és jelentésekkel tért vissza felderítő útjáról, amely egy ellenséges magaslati állás elfoglalását is eredményezte, mit azonban utóbb az általános helyzetre tekintettel feladtunk.

Ezredparancsnokságunk elismerésben részesítette Diez főhadnagyot, a felderítő csoport parancsnokát, Wisinger alezredest és segéd tisztjét, Kemény hadnagyot és a műszaki csapatot, mely derékasan kivette részét a vállalkozásból, hadosztályparancsnokságunk pedig különös elismeréssel adózott Diez főhadnagyának a felderítés műveletének sikeres végrehajtásáért.

Az oroszok makacs ellentállása folytán a vállalkozás nem foly-

hatott le ver nélkül, sőt — fájdalom — súlyos áldozatokat követelt. A küzdőtéren maradt *Thanhoffer* Lajos hadnagy, ezredünk legvitézebb géppuskás-tisztje, *Fésüs* Bertalan gyalogos (vadászszázad), *Sichorsski* és *Svajda* Bálint (gyalogosok). Számosan súlyos sérülést szenvedtek, közöttük *Tudja* Géza, derék századparancsnokunk.

Az ütközet halottait augusztus harmadikán délelőtt kilenc órakor temeltük el a hősöket megillető egyszerű, de nemes végtisztességgel. A temetésen megjelent Markovics ezredes, dandárparancsnok, Möller alezredes az ezredparancsnokság tisztjeivel, a tisztikar egy része és az állásból kivont legénységi csoport. A dandár-egészségügyi intézet udvarán felállított ravatnál Buttykay István róm. kath. tábori lelkes imát mondott. Beszentelés után a koporsókat az ezredzenekar gyászindulójának hangjai mellett felvitték a közeli dombon levő katonai temetőbe. *Thanhoffer* hadnagy nyitott sírja mellett Buttykay tábori lelkes újból imát mondott, majd gyászbeszédben áldozott az elhunyt hősök emlékének. Beszédének befejezte után Möller alezredes lépett a sírok elé s a meghatottságtól elfogódottan, szívig ható szavakkal adózott az ezred hőseinek, *Thanhoffer* hadnagynak és többi derék elesett bajtársainak. Fájdalmas meghatottságtól sugallt, mélyen átértett mondatai mindenkit könnyekig megindítottak. Kovács Dezső ref. tábori lelkesnek az ezred nevében tartott, szívből jövő bucsúbeszéde és imája után elhantolták a sírokat s átadták őket az örök pihenésnek. *Makay* Barnabás hadnagy, *Thanhoffer* Lajos leg-hivebb barátja egy kies erdélyi határ-fürdő virágaiból fonatott könnyektől hármas koszorút s a géppuskások nevében *Thanhoffer* hadnagy sírjára helyezte. Hőseink, akik Galicia földjéről jöttek hazánk határait megvédelmezni, honi földben találtak örök pihenésre s az ezred mindenegyes emberének lelkében a sirig-tartó kegyeletes és fájdalmas emlékezésre.

Jamnicai hősök

Ugy jött a híretek mint suhogó szélvész!
Rólatok regéltek fiúk, apák, anyák.
Zengő nevetekről szerte e hazában
Áhítattal szóltak; óh jamnicai hősök.
Dicső Ludwig bakák.

Jajongó ágyuknak dühöngő poklában
Rohantak rátok a „szabad“ vörös hordák!
S ti álltatok mint törhetetlen tölgyek
A vérzivatarban; óh jamnicai hősök.
Dicső Ludwig bakák.

Emberhullámoknak csapongó vad arját
Toldi-karjaitok foszlánnyá mardosták.
S a diadaltordítók halálhörgők lettek
Csapásaitoktól; óh jamnicai hősök,
Dicső Ludwig bakák.

Heroszok voltatok bakától vezérig!
Ugy álltok előttünk mint ujkori csodák.
A megdöbbenéstől megremeg a lelkünk,
Ha rátok gondolunk; óh jamnicai hősök.
Dicső Ludwig bakák.

Már fonjuk koszoruját a jövő jutalmának
Már szállnak felétek a halhatatlan danák.
Hogy a vérgőzös napokért a boldogság aranyat
Nyujtsuk majd át néktek; óh jamnicai hősök
Dicső Ludwig bakák.

S ti névtelen százak, kik bomló csatokban
Ott feküsztek némán mint letört orgonák.
Könnyeink felhője megnyugvást visz néktek,
Hogy ne fájjon a halál; óh jamnicai hősök
Elhalt Ludwig bakák.

Miskolc, 1917. júliusában.

Lebovics Sándor,
zaszlós.

Arcképek. Életrajzok.

III.

Wisinger Ferencz alezredes zászlóaljparancsnok.

Született 1877. május 16-án. Libenában (Grác mellett) végezte a gyalogsági hadapródiskolát kiváló eredménnyel. Az iskola befejeztével Plevljébe került (Novibazári-Szandzsák) a cs. és kir. 2. számú gyalogezredhez. Önként választotta ezt a helyőrséget, mert tudta, hogy igazi katonai szolgálat teljesítésére és tapasztalatok szerzésére ezen az állomáshelyen bőséges tere nyílik. Plevljében töltött idejét főképp arra használta fel, hogy magát a hadiskolához előkészítse. 1897. november elsején lett hadnaggyá kinevezve. 1899-ben ezredé Abrudbányára került s innen vonult 1900-ban a hadi iskolába, ahol 1901. május 1-én főhadnaggyá nevezetett ki.

1901-ben a vezérkarhoz osztották be s mint a zárai 5-ik hegyi dandár vezérkari tisztje működött három éven keresztül. Sokat foglalkozott ebbeli beosztásában a haditengeresztel s itt a legapróbb részletekig alkalma nyílt megismerni haditengeresztünk berendezését és mintaszéri szervezését.

1905. november 1-én soronkivul kapitánnyá lépett elő s Trebinjébe került a csász. és kir. 12-ik gyalogezredhez, ahonnan két évi fűrésztő határszolgálat után Znaimba helyezték.

1909-ben a cs. és kir. 48. számú gyalogezred egyik önálló zászlóaljának vezetésére rendeltették ki Sarajevoba. Két év múlva jó eredménnyel letette a vezérkari-örnagyi vizsgát s 1912. ezredével Sopronba helyezték.

A háború kitörésekor súlyos betegsége ellenére önként jelentkezett harctéri szolgálatra. A mozgósítást Nagykanizsán várta be, a Dankl-hadsereg kötelékében vett részt a felvonulásban és az első ütközetben. A Dankl-hadsereg közismert rendkívül fárasztó és válságos eseményei

ágyba döntötték és gyenge egészségi állapotára tekintettel a cs. és kir. hadügyminisztérium elnöki és hadfelügyeleti osztályához helyezték szolgálattételre.

1915. március elsején vezérkari örnaggy lett s a cs. és kir. 67. gyalogezredhez osztatott be.

Nem tudván megbarátkozni az idegölő irodai szolgálattal, önként kérte harctéri szolgálatra beosztását. Kérelmét teljesítették s egy Monfalconeban székelő cs. kir. népfelkelő zászlóalj vezetésével bízták meg éppen abban az időben, amikor Ausztria-Magyarország viszonya kiéleződött s az olasz háború kitörése közvetlen küszöbön állott.

Az olasz háború kitörése idején egyetlen zászlóaljával, amely két gépfegyverrel és egy öreg ágyúval volt felszerelve, az Alsó-Iszont védte meg, Pieris és a tengerpart között húzódnó vonalat 1915. május 24-től június 5-ig amint bebuzonyosodott az egész 7-ik olasz hadtesttel szemben. A zászlóalj eme teljesítménye felbecsülhetetlen jelentőséggel bírt az itáliai hadjárat további folyamára. (Ez a fényes és horderejében alig kiszámítható haditett felhatalmazza Wisinger alezredest, hogy a katonai Mária Terézia-rendre pályázzék.)

Ugyanezzel a zászlóaljjal küzdötte végig az első három isonzo-i csatát a doberdói fensíkon. Két hónapi szabadság után ismét saját kérelmére a Tiroli védelmező 3-ik tiroli császárivadász-ezredhez helyezték s ennek az ezrednek a kötelékében vett részt az ő felsége akkor még trónörökös — által Arsiero ellen vezetett győzelmes előnyomulásban. 1916. május 15-én egy császárivadász-zászlóalj parancsnokaként zászlóaljával rohammal elfoglalta a Costa D'Agrát és a Valbona állást, mely alkalommal 1500 foglyot ejtett és 12 ágyút

zsákmányolt. Ezért a haditettéért táviratilag terjesztették fel a vaskorona-rendre.

Mellhártgyagulladásba esvén 6 hónapi szabadságot kapott, amelyből hat hetet töltött Reichenhallban s újból önként bevonult a 3-ik tiroli császárivadász-ezredhez, átvette zászlóalját és október közepéig végigharcolta a pasubioi állásharcokat. Október végén a Jenő főherceg tábornagy arcvonalparancsnokságának vezérkari osztályához vezényelték, ahol 1916. dec. végéig maradt.

Ismét elfogta a vágy a harctéri szolgálat után s mivel a keleti hadszínteret még nem nyílt alkalm megismerni, erre, illetve a román hadszínterre kérte beosztását. A véletlen szerencse okozta, hogy Wisinger alezredes a hatvanötösökhöz került és 1917. január 23-án átvette az akkori 2-dik zászlóalj parancsnokságát.

Február elsején alezredessé nevezetett ki s végleg a 65-ik gy. c. kötelékébe helyeztetett.

Az első hat-hetes jamnicai állásharcban még ő vezényelte zászlóalját, amelyben igen jó szellemet fejlesztett. Ő vezette be zászlóaljának körébe a híressé vált „győzni fogunk” jelszót.

Epen a nagy stanislaui csata kitörése előtt vette át felsőbb parancsnokságunk megbízása folytán egy kiképző csoport parancsnokságát s így a nagy csatának igazi sajnálatára részese nem lehetett. De jóleső elégtételül szolgált az a tény, hogy a második zászlóalj amelyet ő nevelt fel a győzelemre Polnisch kapitány kiváló vezetés alatt fényesen megállotta helyét, beigazolta a híres jelszót és nagy-szerű eredményeket mutathat fel.

Wisinger alezredes az alábbi kitüntetések szerzője meg:

Vaskoronarend harmadik osztályát a hadiékítménnyel (Costa D'Agra - Valbona), katonai érdemkeresztet 3-ik osztályát a hadiékítménnyel (három isonzo-i csatáért), signum-laudist kardokkal (Jamnica 1917. március 15.) végül a 3-ik osztályú katonai érdemkeresztet 8 évi kiváló századparancsnoki szolgálatért.

Wisinger alezredes jelenleg az újonnan alakított első tábori zászlóalj parancsnoka.

IV.

Fritsch Ottó kapitány

ezredsegédtiszt.

Született 1880. október 24-én Hotzenplotz kelet-sziléziai városkában. Négy alsó reáliskolai tanulmányait Jägerndorfban végezte.

A budapesti gyalogsági hadapródiskola befejeztével 1900. augusztus 18-án a cs. és kir. 23. gyalogezredhez osztatott be hadapród-tiszthelyettesi minőségben. 1901. november 1-én hadnagy, majd 1908. májusában főhadnagy lett. A Ludwig bakákhoz 1911. november 1-én helyeztetett át.

A 23. gyalogezred kötelékében mint századparancsnok, zászlóaljsegédtiszt, katonai javak kezelője, gazdasági tiszt és még több más minőségben működött.

1908. május 2 től június 30-ig a Sarajevóban székelő 15. hadtestnél mint vasutvonalparancsnok-helyettes teljesített szolgálatot.

A hadtest tiszti-iskola és az 1912. évi hadgyakorlat befejezte után a cs. és kir. 14-ik huszár- ezredhez osztatott be szolgálat teltele.

Az ezrednél mint a harmadik zászlóaljsegédtisztje működött és ezt a szolgálatot látta el 1914. augusztus elején történt kapitányi kinevezéséig.

Tekintet nélkül segédtiszti beosztására, a mozgósításig az ezred katonai épületeit kezelte, oktató tisztként működött a tartalékos tiszti-iskolában és helyettesítette szolgálatában a mozgósítási ügyek előadóját.

Hosszabb időn át vezérkari tiszti teendőket látott el a 30-ik gyalogdandárnál és a 15-ik gyalogsági hadosztálynál.

A mozgósítás idején a 12-ik menetezred első menetszázadának volt parancsnoka, majd az ezred felosztása után a 11-ik tábori század parancsnokságával bízták meg (1914. szept. 9.), 1914. december 2-ig rövid megszakításokkal a harmadik tábori zászlóaljnak volt parancsnoka.

Az 1914-iki hadjárat következő nagyobb csatáiban vett részt az ezred kötelékében: Magierownál (Biala-Biaskowa) szeptember

7 12-ig, a San melletti csatában Rudniknál (október 17—22-ig). Ebben az ütközetben egy fél zászlóalj az előnyomuló oroszok jobb szárnyát megrohanta, akik nagy veszteség és egy gépfegyver hátrahagyása mellett visszavonultak. A fél zászlóalj üldözőbe vette s így sikerült a szomszédos csapatokkal állásait is visszaszerezni. Prendzel mellett (október 25—nov. 4.), a Krakautól északkeletre lefolyt ütközetekben (Gleso, Glewicz, Szarbia, Kavala nov. 16 30.), Lapanow mellett (dec. 12 13.).

A nagy csaták fáradalmaitól és viszontagságaitól megtörve térdeumával Badenben kórházi ápolás alá vétetett.

Felgyógyulása után 1915. február elején bevonult a cs. és kir. 65. gyalogezred pótzászlóaljához Salgótarjánba és a Somoskőújfalun elhelyezett második pót-századnak lett a parancsnoka.

1915. május 22-én oltár elé vezette Krepuska Géza budapesti tudományegyetemi tanár leányát.

1915. júliusában másodszer vonult a harctérre és a 6-ik századot vezényelte. Ugyanezen év aug. 27-én részt vett a kosmierzini véres csatában, ahol különösen kitüntette magát, amennyiben századával közvetlenül az orosz drótkadályokig nyomult s ott egyedül ez a század tartott ki a visszavonulást elrendelő parancsig.

A szereth-menti előnyomulásban és az ezt követő stratégiai visszavonulásban is részt vett.

Október 9-én ő vezényelte a Popowa Mohilára (Beremiány mellett) a támadó csoportot, amely a rövid időn át ellenséges kézen levő támaszpontot egy fél századdal visszaszerezte. A veszteségteljes burakowkai csata után sürgős műtét végrehajtása céljából október végén kórházba került.

1916. január elején ismét átvette a második pót-század parancsnokságát Szatmárnémetiben és ugyanezen év augusztus 23. ő vezette a 23. menetzászlóalj

a harctérre. 1917. január 13-ig az ezred front-mögötti kiképző csoportjának parancsnokaként működött s a menetalakulatoknak a cél érdekében bár szigorú de katonás nevelésével és alapos kiképzésével értékes szolgálatot tett a vezetőségnek, amely ehhez szolgálatait méltányolva, külön kitüntetésben is részesítette.

Január közepén a huszonötödik menetzászlóaljjal vonult be a tábori ezredhez, egy időn át az ujonnan alakított harmadik zászlóaljat vezényelte, majd az ezredparancsnokság különleges szolgálatokra alkalmazta.

Három héten át a hatvanadik gyalogezred egyik zászlóaljának volt parancsnoka, majd ismét az ezred második illetve harmadik zászlóalját vezette — részben a jannicai nehéz állásokban.

Fritsch kapitány megkapta a harmadosztályú hadiékítményes katonai érdemkeresztet (Kosmierzin), ezüst signum-laudist (menet-alakulatok mintaszerű kiképzéséért), bronz signum laudist a kardokkal (Magierow). Ezek következményeképp a Károly-csapatkeresztet, régebben a jubileumi és a boszniai hercegovinai emlékermet, ezek mellett számos dicséret elismerést magasabb parancsnokságaink részéről (4. és 15. hadtesttől) kiváló ujonckiképzésért, vasutvonalparancsnoki célirányos tevékenységért és a Bosznia-Hercegovinában 1908. 1909-ben foganatosított különleges intézkedések körüli ügybuzgó közreműködésért.

Fritsch kapitány ezidőszereint a tábori ezred ezredsegédtiszti teendőit látja el.

„Sulyos harcok.”

A cs. és kir. 65. gyalogezred 1916. évi nyári harcainak története. Ára 40 fillér.

Kiadóhivatalunk 40 fill. postabélyeg ellenében megküldi.

A stanislai csata után.

Stanislaw előtt ma már minden csendes. A jannicai árkok, mikért Julius első hetében annyi vér folyt, ma üresek és némák. A hatvanötösök sajnos nem vehettek részt abban a győzelmes ellentámadásban, amely Stanislaw visszavételét eredményezte, mert időközben más frontra vezényelték őket. Stanislaw ma ismét a miénk, de ehhez a hatvanötösök vére is hozzájárult. A hatvanötösök vasakarátán és törhetetlen erején zúzódt szét és morzsolódott fel a stanislai orosz haderő. A hatvanötösök csapásai fosztották meg az ellenséget ellentálló képességétől. Ezt senkinek soha sem szabad felejtenie! A Julius 6-7 és 8-ikán lefolyt harcok egyengették az utat győzelmes seregeink előtt Stanislaw városába. Ha a hatvanötösök és a főbb hősiessen kitaró ezredek nem fejtene ki Julius első felében emberfeletti teljesítményt és nem morzsolják fel a tulerőben levő orosz sereget, nem lett volna elegendő egy ótórás pergőtűz és aránylag kevés csapat a zloczowi áttöréshez.

A védekező szerepe mindig haláttalabb, mint a támadóé. Ez régi igazság, amit az idő eddig nem cáfolt meg. A védekező sereg nem vonulhat át győzelmesen el- és visszafoglalt városokon, a lakosság ujjongása közepette. Nem hullnak lábaihoz az ablakokból hintett virágok és nem köszöntik hódoló küldöttségek az elfoglalt városok kapujában...

A védekező egyetlen jutalma: a szerény elismerés és megbecsülés. Ebből bőszégesen kijutott a hatvanötösöknek, a stanislai csata után. Már mult számunkban hoztuk a hazai sajtó különös elismerését. Ezuttal még „A Nap” és a „Pesti Napló” ragyogóan megírt cikkéről kell megemlékeznünk, mely a „miskolczi halhatatlanok” előtt a bahért lerakja és szószerint leközi Möller alezredes híressé vált klasszikus napiparancsát, mint a magyarság

feláldozó magatartásának legfényesebb bizonyítékát. Ezt a hangjában és tartalmában páratlan napiparancsot különben ugyiszólván az összes napilapok közölték.

De a külföldi lapok sem maradnak el az elismerésben. Így a „Kölnische Zeitung” is részletesen szól a dicső magyar 65-ik gyalogezred harcairól.

Ludwig Viktor főherceg Őfenségétől, a 65-ik gyalogezred tulajdonosától az ezredparancsnokság jelentésére következő sürgöny érkezett Möller alezredeshez

„Ludwig Viktor főherceg Őfensége az ezredparancsnokság értesítését a stanislai 6., 7. és 8-iki csatáról, amelyben főképp az ő ezrede oly dicsősegesen vett részt s amely jelentésből a tisztikarnak és legénységnek ha gyomanyos emberfeletti vitézsége és felülmulthatatlanul hősiesség batorsága újból kitünik, kegyelmeesen tudomásul venni méltóztatott.

Őfensége megbízott, hogy az ezred összehasonlíthatatlan hősiességéről ea határtalan feladózásáról szóló jelentésért legbensőbb köszönetét fejezem ki Nagyságodnak. Őfensége Isten áldását kéri ezredére.

Adamovich Károly s. k. kamarai előjáró.”

Üdvözlét küldte ezredünknek a Kölnben székelő német 65-ik tartalék gyalogezred parancsnoksága is:

„A keleti hadszíntéren levő testver gyalogezrednek kiváló katonai eredményeihez tisztikarom nevében is szerencse kívánatomat fejezem ki.

Sander s. k.

őrnagy és ezredparancsnok.”

Ezredparancsnokságunk így válaszolt

„Szívöböl köszönetet mondok ezredem nevében a német testvérezred bajtársai üdvözléteert az ezredparancsnok urnak és vitéz tisztikarának. Az ezred valóban derekasan viselkedett, amennyiben a 60 üteg által leadott háromnapos pergőtűzzel és a majdnem 70 százalékos veszteséggel nem törődve 5 orosz gyalogezrednek — amely a „rohams hadosztály” néven ismerte-

tes — 14 tomegtamadasat simán visszaverte. A cs. és kir. 65. számú, Ludwig Viktor főherceg magyar gyalogezredének békeében Miskolczon (Felsőmagyarország) volt a helyőrsége és színmagyar Bizonyára érdekelni fogja a nemet testvérezredet, hogy egy orosz csapatrészt es pedig a 83-ik aknavető század is vitézül közreműködött az ezred kötelekében.”

Az ezred ugyiszólván összes régi vezetői és hozzátartozói táviratilag fejezték ki üdvözléteket, miket azonban terünk nem enged teljes egészében közöztetni. Így Stanoilovic ezredes, dandárparancsnok, a hatvanötösök egykori ezredparancsnoka, Frint János kapitány, aki már szintén dicsőséget szerzett a hatvanötösöknek, Seharz Guido főhadnagy menetzászlóalja nevében és még számosan mások.

Egyike a legszebb elismeréseknak, amivel új hadtestparancsnokunk adózott a legutóbbi szemle alkalmával az egész hadosztálynak és ezredünknek, amidőn kijelentette, hogy ennek a hadosztálynak kitaró hősiessége folytán az ellenség oly súlyos veszteségeket szenvedett, hogy a mi jelenlegi offenzívánkunk nem képes ellentállni.

Ez a kijelentés elegendőnkül szolgál, hogy ha közvetlenül nem is, de közvetve mindenesetre hozzájárultunk dicsőséges fegyverünk újabb tenyes sikereichez a stanislai árkok mellett is

Mindenkinek megküldjük a „Ludwig bakát”,

aki ezredünk özvegy és árva alapja javára kiadóhivatalunk újabb bizonyos összeget beküld. Tabori újságunkat mindaddig küldjük, amíg a beküldött összegből a lap árának megfelelően telik. **Cimünk**

K. u. k. Inf. Reg. No. 65.
Ludwig baka kiadóhivatala
Cs. és kir. tábort posta 618.

Az emlékezés

köszá szárnyain Delejow mellé vonja gondolataimat, ahol ezelőtt egy évvel, augusztus huszonhetedikén és harmincegyedikén oly véres harcok folytak. Delejow dombjai mellé, amelynek minden egyes cserjésénél sebesültek hőrogték és mindenegyes fatörzsénél halottak feküdtek. A delejowi csata méretei eltörpülnek a jamicai viaskodás szörnyű keretei mellett. Akkor azt hittük, hogy elértük a borzalmas szuperlatívuszát, hogy ott a pusztító rémség legszörnyűbb képében jelent meg és most azt kellett tapasztalnunk, hogy csak a szép és kellemes van határok közé szorítva, csak a jóleső érzés és könnyelem fokozatai esnek olyan távol egymástól, a bánat, szomorúság, gonoszság és borzalom fázisai kifogyhatatlanok és megmérhetetlenek. Csak a jóból árt meg a sok, a kellemes, a könnyelmes, a jólét az, amitől megcsömörlenek az emberek, mert csak a szenvedések végtelen fokozatának és sorozatának elviselésére vannak berendezkedve. Ezeknek nincs határa és nincs a fájdalmaknak az a maximuma, amit erős akarattal elviselni képesek ne volnánk. Ezek az összehasonlítás eredményei, amikor az emlékezés párhuzamot von a két hatalmas csata között. Egy érzet, ami fátylat von az előző perc történeti felett; alkalmassá teszi az embereket, hogy újabb még nagyobb veszélyekkel és horzalmakkal szembe nézzenek. Sokan, akik alétan rogytak le Delejow mellett a fáradtságos izgalomtól, akik csak suttogva bírták még kiejteni ajkukon „ennél többet nem bírok el”, sokan ezek közül a stanislai csata iszonyatosságait is végig szenvedték. Itt jobban megtörte

idegeiket a pergőtűz és kabulltá tette az izgalom, de alig jutott eszébe egynek is a delejowi árokban elszottogott mondasza: „ennél többet nem bírok el”. Csak amikor az emlékezés köszá szárnyain elvonja gondolatainkat a delejowi erdő mellé, akkor eszmélünk rá, hogy azok a szenvedések, miket ott kiállottunk s amikről azt hittük, hogy ezek képezik az emberi fájdalom határait még nem voltak a legnagyobbak.

(g)

H I R E K.

Miskolcz városa a tizenötödik hadosztályhoz. Miskolcz városa nevében dr. Nagy Ferenc polgármester lelkes hangú táviratban üdvözölte a tizenötödik gyaloghadosztály parancsnokságát királyi elismeréssel méltótt teljesítményei alkalmából. A hadosztályparancsnokság így válaszolt:

„Méltóságos dr. Nagy Ferenc polgármester uriak

Miskolcz.

A Miskolcz thifj város közönsége nevében a hadosztályparancsnoksághoz intézett azon nagybecsű sorait, melyben öfemenek és büszkeségének ad kifejezést a hadosztály hős harcosainak, közöttük Miskolcz város fiainak Keletgalicziában megvívott hősi harcrai felett és melyben e harcosoknak üdvözlését, szeretetét és halaját küldi, az elesett hősök emlékeinek pedig kegyelettel áldoz, őszinten köszönöm s azokat az alamrendelt csapatok tudomasára hozattam.

Meg vagyok győződve, hogy a szülőföld udvozlete és elismerése meleg vízhangra talál valamennyi harcosom szívében s hogy miként a multban, úgy a jelenben s a jövőben is teljesíteni fogjuk kötelességünket és ezzel a győzelmes béke útját magunk is egyengetjük.

Tábori posta 618. 1917. júl. 25.

Ausl s. k.
vezérőrnagy.

— **Tisztek beosztása.** Ezredünkhez önként bevonult Toth Kálmán a 82-ik cs. es kir. gyalogezred őrnagya, aki Starasol

mellét (Przemyslól délre) súlyos tüdőlővést és ennek következményeképp jobb karján idegbénulást kapott. Tóth őrnagy már részt is vett az augusztus elsején és másodikán lefolyt harcokban. Komoróczy Péter hadnagy, aki rövid ideig kórházi kezelés alatt állott, az első géppuskás századnak egyik szakaszát vette át. Neumann Sándor hadnagy az ötödik tábori századhoz osztott be.

— **Sebesülten távozott:** Tudja Geza hadnagy, a negyedik tábori század vitéz parancsnoka. Augusztus másodikán nyomrán sebesítette meg egy orosz golyó, miközben elszantán vezette előre századát. Értesülésünk szerint sebesülése nem ad okot aggodalomra.

Hősi halál. A Kalusz mellett lefolyt utóvédharcokban hősi halált halt Beliczky Árpád Dezső hadnagy, ezredünk egyik derék géppuskás tisztje a hadsereg rohamzászlóaljának kötelékében. Beliczky hadnagy mult évben került ezredünkhöz, ahonnan a dolinai rohamzászlóaljhoz vezényelték. Résztvett a március 15-iki jamicai vállalkozásban és vitéz magatartásáért királyi kitüntetéssel is részesült. Emlékét kegyelettel őrzí ezredünk.

Kinevezés. Ezredparancsnokságunk a stanislai harcokban tanúsított kiválóan vitéz magatartásuk elismeréseképp tartalékos zászlósokká nevezte ki Burghardt László és Stix Rudolf hadapródjelölteket.

Elöléptetés. Samudowsky Mihály és Ember Rudolf önkéntesek hadapródjelölteké léptek elő.

Betegen eltávozott dr. Drottner Arzén julius hó hatodikán es becskehazi Becske Kálmán főhadnagy julius hó tizenhetedikén

Hadtestparancsnoki szemle. Julius hó 25-ikén lovag Lütgendorf altábornagy hadtestparancsnok szemlét tartott az állásba vonuló hatvanötödik gyalogezred felett, mely igen jó benyomást gyakorolt rá. A szemle befejeztevel hadtestparancsnokunk kiemelte, hogy a mi egész had-

osztályunk egy kiváló hadosztály, amelynek kitaró hősiessége folytán az ellenség oly súlyos veszteséget szenvedett, hogy jelenlegi offenzívánknak nem képes ellentállni. Kifejezést adott abbéli meggyőződésének, hogy a hadosztályunk továbbra is az eddigi hősiességgel fog haladni dicsőséges útján.

— **Megszökött a fogságból.** Gött Ede hadapródjelölt, aki a stanislaui nagy csata harmadik napján bravuros magatartása mellett orosz fogságba került, az ellenségtől visszaszökött. Szökésének körülményei még ismeretlenek. Értesülésünk szerint Brodyban jelentkezett egy magasabb katonai parancsnokságnál. Ezredparancsnokságunk már intézkedett, hogy valóban vitéz bajtársunk ismét visszakerülhessen az ezredhez. Visszaérkezését különben mi is türelmetlenül várjuk, mert tőle remélünk sok mindent megtudni a stanislaui csatában nyomtalanul eltűnt ezredbelieink sorsára vonatkozóan.

— **Emlékünnepély.** Mult év július 31-én zajlott le a welesniow-zremblowkai véres csata, ahol Blossche Henrik alezredes, a hatvanötödik gyalogezred emlékében halhatatlan hőse, háromszáz emberével hősi halált halt. Ezredparancsnokságunk ez év július 21-én délelőtt az első zászlóaljparancsnokság közelében emelt kápolna mellett emlékünnepélyvel áldozott a welesniowi hősöknek. Az imával egybekötött mély tartalmu emlékbeszédet Kovács Dezső ref. tábori lelkész tartotta, példakép állítván harcosaink elé a welesniowi vitézeket

— **Szabadulás.** Herszényi Herszényi Bálint 65. gyalogezredbeli százados, aki 1914. november 14-én a stary-miesto mellett lefolyt harcokban orosz fogságba került, csererokkantként hazakerült és bevonult a pótzászlóaljhoz.

— **Sebesült tisztjeink.** A stanislaui nagy csatában megsebesült tisztjeink közül Bendik Ede hadnagyot és Klein Adolf zászlóost, aki vitéz magatartásáért zászlóaljparancsnokának elismerését vivta ki az ujhelyi kórházban ápolják. Bendik hadnagy

már feljár. Klein zászlóost ellenben még hetedik köti ágyhoz súlyos sérülése. — Csapó Gyula hadnagyot, aki súlyos idegrázkódást szenvedett s akinek példás viselkedését beszámolóinkban a munka hevében elfelejtettük felmenteni, Budapesten a Jendrassik klinikán gyógykezelik. — Kerekes dr. hadnagy már tul van a veszélyen. Labbanz Ferenc hadnagy a jolsvai kórházban fekszik s a gyógyulás útján van.

— **Delejow.** Egy év szállott el ismét mint tűnő pillanat — mondja a nóta. Valóban mint tűnő pillanat. Alig vesszük észre, hogy már egy teljes év telt el a delejowi nagy csata óta, amely ugyancsak emlékezetes mozzanat az ezred történetében. Mult év augusztus tizenharmadikán szállta meg ezredünk a delejowi állásokat. Huszonhetedikéig folytonos előtéri és kölcsönös járőrharcok voltak. Huszonhetedikén támadásra határozták el magukat az oroszok. Nagy erővel sikerült is állásaink egy részébe betörniök, de éjjeli ellentámadással ismét visszazereztük állásainkat, amiket augusztus utolsó napjáig megtartottunk. Augusztus 31-ikén reggel megindult a nyolc órás hatalmas pergőtűz. 60000 löveg hullott állásainkra, délután két óraker pedig általános támadást indítottak az oroszok. Az óriási nyomás benyomta egy szomszédos csapatot vonalát és nekünk is ki kellett térni súlyos áldozatok árán az átkarolás veszélye elől. Véres nap a delejowi nap! Kevesen vannak a mai tábori ezrednél, akik átéltek. Delejow és az ő hősei ma már az emlékezésé. Delejow a háboru harmadik évének kezdetét jelentette s ma, amikor ráemlékezünk, a háboru negyedik évébe tapostunk át. A negyedik háborus esztendőbe! Vajjon meddig fogjuk még számolni a háborus éveket?

Dekorálás. Egy szép határmenti erdélyi községben, amit azonban a románok gyujtogatása elcsufított, folyt le a stanislaui hősök második csoportjának dekorálása július hó 24-én. A Főutca egy üres telkén állottak fel a kitüntetett legények, akiknek mellére Möller alezredes tűzte fel a kitüntetések. Ezredzene-

karunk a himnuszt játszotta s diszmenet fejezte be a rövid ünnepséget, melyre a magyar község egész lakossága odaözönlött, hogy tanuja lehessen a hős magyar fiuk dekorálásának.

— **Költözködés.** (Panaszos levél.) Kedves Ludwig-baka! A minap vagy négy napon át egy kies erdélyi fürdőtelepen állomásoztunk. Alig — hogy odaérkeztem, első dolgom volt, hogy szállást keressék. Ez nem látszott nehéznek, mert a községben olyan paloták is voltak, amiben háromszáz szoba volt. Én lefogaltam a hétszázhuszonkilencediket. Boldogan raktam le rüsztungomat, amikor bejött egy ló, mellette egy lovász, aki felhívott, hogy vonuljak ki, mert ez a szoba foglalt. Felpakolództam és tovább mentem. Mentem és letettem, feltettem és mentem. Belakoltattam magam és — tüntént kilakoltattak. A folytonos költözködés annyira kifárasztott, hogy mindenütt elhagytam valamit rüsztungomból, úgy hogy mikor végre egy leégett istállóban szállásra találtam, felszerelésemből csak a fogkefém maradt. És itt jön a tragikum! Ép le akartam hevertetni fáradt testemet, amikor ismét menni kellett, menni, de most már végleg az egész faluból. És ezt nevezik az én ellenségeim pihenésnek. Nekik legyen mondva az ilyen pihenés!

Tisztelettel

Egy alkalmi fürdővendég.

— **Tüzérségünk.** Ismét itt áll hátunk mögött hadosztályunk pompás tüzérsége, mely a stanislaui nagy csatában a gyalogságénál nem kisebb vitézséggel hurcolt. A Krakowka, Gasteiger és Niklas tüzérségi csoport, a mely utolsó percig hámulatos kitarással támogatta a gyalogságot és hervadhatatlan báberokkat szerzett dicsőséges magatartásával. Bizony sok helyen a tüzerek is kézigránáttal harcoltak már az ellenséggel, de nem adták meg magukat. A mikor a hivatalos jelentés a miskolczi hadosztály összes fegyvernemeit kiemelte, akkor a gyalogság mellett főképp nagyszerű tüzérségünkre gondolt, amely megmu-

tatta, hogy teljesen méltó ahhoz a gyalogsághoz, amelynek nehéz küzdelmet látogatnia. A Jutrena-Gora tüzérei méltók arra, hogy szereplésüket megörökítsék.

Egy kis kabala. Ismétellen ki kell jelentenünk, hogy nem vagyunk babonások, de hiába! a temekben megújulatkozó rendszeresség a legállhatatosabb embert is a kabala felé hajtja. Nezzek kérem 1914. és 1916. reánk a mi a harcteri eseményeket illeti feltétlenül kedvezőtlen évek. 1914. és 1916-ban nagy és veszteségteljes csaták! Ellenben 1915. és 1917. a győzelmek esztendei. 1915-ben a gorliczei áttöréstől győzelmi ut Brest-Litowskig, 1917-ben győzelmi ut a határt a jövő fogja megmutatni. Tehát reánk nevezve a paratlan évek kedvezőek. De tovább megyek, mert ez a rendszeresség a hónapokra vonatkozóan is áll. A múlt év júniusában az oroszoknak kedvezett a hadiszerencse a lucki es oknai áttöréssel. Ellenben ez év júliusában, tehát páratlan hónapban mi arattunk ragyogó sikereket. Nem vagyunk babonások, de mégis van a dolgban valami

A bakfis. Most, hogy ismét katonai szállítmányok voltak, talán aktuális lesz feleleveníteni egy régi transportunk kisebb epizódját. 1915. év kora tavaszán történt. Víttek bennünket Njagat-Galicziából Kelet Galicziába Krakkau, Oderbergen es Budapesten keresztül. Budapestről Szolnok felé vettük utunkat. E sorok írója volt hivatva az uton gondoskodni az ezred elelmezéséről. Tudva azt, hogy Szolnokon többnyire kapható hal, főváratilag Budapestről halpaprikást rendeltem vacsorára a vasúti vendéglőben az átutazó tisztikar részére. Együttal azonban ugyanacsak sürgőnyileg értesítettem egy szolnoki szép kis leány ismerősömet keresztülutazásunkról.

A vonatunk késett és 8 óra helyett csak 10 óra után értünk Szolnokra. A vendéglős, aki azt hitte, hogy már nem is jövünk, a halpaprikást másoknak adta oda, de a kis leány kitartóan várt reánk.

Nagy volt a tisztikar elkeseredése a remélt halpaprikás elmaradása miatt és holmi frissen sült szeletekben kerestek kárpótlást felcsigázott élvágyuk csillapítására — Legjobban azonban az a körülmény izgatta a kedélyeket, hogy én bocsánatot kérve, egy külön asztalhoz ültem és ott fogyasztottam el kisleány ismerősöm társaságában vacsorámat.

Vacsora után folytattuk utunkat Szolnokról tovább. Elindulás után magához rendelt Stanoilovic ezredes, akkori ezredparancsnokunk és szigorú hangon mondá:

Mir scheint Herr Leutnant, sie haben sich im Telegramm geirrt, sie scheinen statt Paprikafisch Backfisch bestellt zu haben. (L. e.)

Kitüntetések. Nagy ezüst éremmel lett kitüntetve másod ízben Nagy Gábor tisztihelyettes (leesett.)

Nagy ezüst éremmel

Götl Ede hadapródjelölt, Toth Imre főzserőmester, Mermelstein Henrik őrmester, Joszip Janos káplár (seb.), Lengyel Géza őrv.

Kis ezüst éremmel Bayer Valdemár, Janiszcevszki János, Foica György zászlósok, Homolija János tisztihelyettes, Berta Béla szkv., Grünfeld Samu őrv., Vitovics Nándor (seb.), Vardai Ferenc, Czimbalmos János, Klein Ignác (seb.), Bérés János és Toth Sándor gyalogosok.

Magán-csomagforgalom.

Az időközbeni postazárlat megszűnével, tábori postánk a magán-csomagforgalom számára ismét nyitva áll.

A fogságba került tábori ujság. Szerkesztőségünk mindenegyes Ludwig-baka számból felretett egy példányt s gondosan összehajtva őrizgette kizárólagosan a szerkesztőség használatára. Ez a szép köteg Ludwig baka a többi kéziratokkal együtt fogságba került. Képzhetjük, hogy hány orosz beamter tanulmányozza és fordítgatja most ezeket az ujságpéldányokat. Nem irigyeljük őket. Hadd szórakozzanak ők is egyszer életükben

POR — DAL.

HUMORESZK. —

A minapokban óriási megrázkódlatáson mentem keresztül.

Még ma is összerázkódom, ha rá gondolok Valami csekélyke, mindössze negyven kilométerke utacska kellett sürgősen meg tennem szép szerpenteles hegyi kanyargokon.

Mi ez egy érző gyalogosnak autón megtenni? A városi piacon tudniillik portyázó autokat pillantottam meg. Ódasieltem a legelsőhöz és megkértem poros, pörösan öltözött vezetőjét, aki ép abban a pillanatban hajtott le egy pohár benzint, hogy szállítson el sürgősen és portöntmentesen Varjufarkára. Még be sem fejezhettem mondanivalómat, ő már megragadott, az autóra dobolt és az elragadó auto magával ragadott.

Beszédtem porokat orvosi rendelés nélkül. És ez volt a baj. Utána újra be kellett szednem porokat rendelésre, mert megbetegedtem a rendelés nélkül beszédett poroktól. Nyeltem annyi port, amennyit akartam. Azt is lenyeltem, amit nem akartam. Elhatároztam, hogy becsukom a szánat és nem nyelek. Éreztem, hogy fuldoklom. Már megfullás előtt állottam, amikor elhatároztam, hogy nem fogok meghalni. Süvítve rebhent ki benzinszagú szájból a kiáltás

Ne ily halált adj Istenem, ne ily halált adj cunckem, legyen inkább összerongyolt két-koronás Jancsi-bankó, mint utalattal ad ki minden ember magából. Kiáltásomra az auto is ijedten összerázkódott. És nem fulltam meg. Ujra nyelni kezdtem. Nyeltem annyi, amennyi belem fért, ami nem fért belém, az rám fért. Bosszuságomat is lenyeltem.

És az auto vitt és rázott.

Kirázott, berázott, összerázott és széjjel rázott mindenféle névelővel és névitóval.

Kirázta epémel, szétrázta velómet és elrázta vesémet.

Utacska felém már duplájára vastagodtam és megszürkültem

Porral gyarapodott súlyom alatt letörött a lóca és holdogan kon-

statáltam, hogy meghiztam. Sosem tudhatja az ember, hogy mitől hizik ebben a Hadik-osztos világban.

Mire utacszkám végére értem, egészen megöszültem.

Egyes testrészeim egymástól elrázódva lógtak szerteszét, csak porcsomók tartották együtt s a beszívott benzin működtette őket gépiesen.

Daruval leemeltek. Magamra pillantottam. Láttam, hogy pörüljártam, hogy igaza van a halotti beszédnek isa por vagyok.

Meglepett, hogy annyi por lepett. Kikavaztam hát szájból és én a porhanyó ember, csak úgy hánytam a port csodálom, hogy egész el nem porladtam.

Majd szigoruan, de nem nagyon mérgesen, odaszóltam a poros pörnak, a pukkadózó auto vezetőjének

Mondja csak szép ember, miért hintelt port a szemembe, amikor megigerte, hogy portómentesen fog elszállítani.

A por nem szólt semmit, hanem fogta magát s mint egy ócska portékát, alaposan elporolt. Én örültem neki, mert legalább kiporolt Szétrázott vesém és velőm pótlására elfogyasztottam egy vesét, velővel. Hogy epém is legyen e humoreszk megírására, darabokra tépett epémet újra felfaltam benzinnártásban feleeresztve.

No jó Istenem sóhajtotam fel mindének végén megáldottál engem három p-ével: porral, piszokkal és prügelweyget.

De legalább tanulságokat szűrtem le megrázkódtató történetemből. Háboru után ha a humoreszk-íras terén nem boldogulok elmegyek porszívó géphez a Vacuum Cleanerhez.

A másik tanulság: Így jár a gyalogos, ha egyszer autóra fát a foga

Grand.

Szerezzünk örömet hozzátartozóinknak, küldjük el a „Ludwig-baká“-t a hatvanötösök táborig életének hú és szórakoztató krónikásként.

A legutóbbi világeseményekből.

* **A keletgalíciai ellenoffenzíva.** Ma már mindenki tudja, hogy győzelmes hadseregünk egész keletgalíciát megtisztította az oroszoktól és sorra foglalta vissza Stanislaui, Kolomea, Delatyn és a többi keletgalíciai nagy városokat. Győzelmeink mindenütt óriási örömet keltettek, főképp Stanislaui visszafoglalása töltötte el jó érzeléssel ezredünk minden-egy emberét. Hiszen itt küzdött véresviaskodásban ezredünk három napon át. De senkisémet örült annyira e hírek, mint Tilzer főhadnagy, akiben ujjaeledt a remény, hogy viszontláthatja még egyszer Stanislauban hagyott aranyóráját. Egy néhány pillanatig lehangolta ugyan abbéli értesülése, hogy a stanislaui zálogházat az oroszok felgyújtották, de nemsokára újból derű sugárzott szőke pihéssel bevetett mosolygó arcáról, mert távirati kérdőzködésre megjött a megbízható tudósítás, hogy a stanislaui zálogház sértetlen állapotban került vissza győzelmes hadseregünk kezébe.

* **Először és utoljára.** Aki meg nem tudja, annak elárulom, hogy a legutóbbi hetekben ezredünk a súlyos harcok kipihenésére ugynevezett retablierungon volt. A retablierung huszonnégy óra, tizenhét perc és hetedfél másodpercig tartott, beleszámítva már a három inspicirungot, két übungot, nyolc kirukkolást, kötelező fürdést és tetűlenítési eljárást.

Ezen a retablierungon ebéd utáni öt percnyi szabad időmet arra használtam fel, hogy tanulmányozzam a gutatűt, göröshuzás és nyavalyatörés okainak alapelemeit. De hírnök jött és pihegve szólt: Uram, kövessen Olyat mutatok, amit eddig nem láttam és ezentul

sohasem láttam. Szólt és szaladt nyudottan.

Én utána Drágafalu utcáin be, egyenesen a Halász étterembe. Én Istenem mit láttam szemeim! Egy sarok asztal mellett fejét tenyerébe temette nagybuzsan üldögélt Harcsa a pezsanész-hadnagy, előtte egy pohár limonádé. Buskomorságában nem mertem megzavarni és az egyik halász-leányt kérdeztem meg hogy miért iszik Harcsa limonádét. A halász-leány nem szólt semmit, hanem egy nagy asztal alá mutatott. Rengeteg szertört boros és pezsgős üveg hevert a földön. Almélkodva néztem egy pár pillanatra és már épen kezdtem megérteni a helyzetet, amikor a halász leány felvilágosítással is szolgált:

— Tegnap nagy céco volt s az utolsó üveg borunk is elfogyott, kutunk pedig pechhünkre néhány nappal ezelőtt kiapadt.

A felvilágosítás után látárság szállott meg és odarohantam Harcsához, hogy felajánljam neki egyik üveg spóresz boromat. Amikor Harcsa megpillantott, boldog örömmel szállta meg s magankivül a nyakamba borult.

— Jó hogy jössz — mondotta. Épen einbeitt keresek. Mond mar, hogy kell inni ezt a limonádét, rummal vagy rum nélkül?

* **Rövid de velős.** Kovács Gabi zászlós is azok közé a nem kevesek közé tartozik, akiknek egy levelezőlap megírása nehezebb feladatot képez, mint egy üffelvonásos darabnak az elkészítése. Ő is mindig földjei útján levelezget szüleivel, olyképp, hogy ezek részletesen megírják mindent hozzatartozóinak, akik azután eltesítik a Kovács Gabi aggódó szüleit fiuk hógylétérol. A stanislaui nagy csata azonban annyira kilozta Kovács zászlóst sodraból, hogy elszánta magát egy levelező lap megírására. A harcok befejezte után, hógylétérol így értesítette szüleit

Künn vagyok az összes
tűzekből.

Gabi.

(gn.)

§ A jó vicc. A tartalékos tiszti iskolának volt egy főhadnagy tanára, aki a világ legunalmasabb tantárgyát, a „Heerwesen” (hadseregszervezet) című telefonkönyvet adta elő. Az Isten nem áldotta meg valami nagyszerű előadóképességgel, ezért hát úgy igyekezett elhessegetni az unatkozó hallgatók szeméit kerülgető álmot, hogy a szánitümkelemek közé mindig belevegyített néhány elpréselt régi adomát. Ezeket az ócska vicceken nevetni kellett a fiuknak, hogy bizonyosságot szolgáltatassanak ébrenlétükről. A nevetésben egy jóképű, kamaszkorban levő önkéntes vezetett, aki valósággal karmesterként dirigálta a nevető-zenét. Ha ő elkezdett nevetni, az egész iskola vele röhögött.

Egyik napon beesett szemekkel állított be a nevető vezér az iskolába. Meglátszott rajta, hogy az éjszaka folyamán nem hadseregszervezetet magolt. Tudta, hogy a tanár ur előadása alatt feltétlenül elnyomja az álom. Megbeszélte tehát szomszédjával, hogy ha előadás alatt a tanár ur netán viccet mondana, bökje hátba, hogy részt vehessen a nevetésben.

A tanár ur megkezdte előadását. Éppen arról magyarázott, hogy hány milligramm paprika és hány milliliter rum meg petroleum jár naponta egy katonának, amikor észrevette, hogy önkéntese jóizüeket horkol. Tüstént feltesz egy fontos kérdést és az alvó önkéntest nevével

felelésre hívja fel. A szomszéd erre nagyot bök az alvó önkéntesen, aki azt hívén, hogy a tanár ur szokás szerint jó viccet mondott, be se u várva a kérdés megismétlését, éktelenül röhögni kezd. Társai természetesen a furcsa felelet miatt szintén hangosan röhögnek a nevető önkéntesen, aki ama hiedelemben, hogy a tanár ur különös jó viccet mondott, még fokozta a röhögési skálát. Az egész iskola egyetlen röhögésbe fulladt, csak a tanár ur maradt nyugodtan, aki bevárta míg a nevetés némileg lecsendesedett, odaszól a még mindig vihogó önkénteshez:

— Mondja csak önkéntes, mit nevet maga olyan nagyon?

Általános kacajba fullt a válasz.

Hát hogyan nevetnék tanár ur — mikor olyan jó viccet tetszett mondani,

§ **Bünösök.** Ugyanezen tiszti-iskolában történt, ugyanennek a tanárnak előadásán. Délelőtti erős, fásasztó gyakorlat után félig-meddig az egész iskola elszendergett és félálomban hallgatta a szomorú előadást. A tanár észreveszi, hogy az egyik hatvanötödik önkéntes jókat horkol és szigorúan leszól

Álljon fel az a 65-ös, aki alszik!

Erre mintegy parancsszóra a hatvanötödik gyalogezred összes önkéntesei felugrottak.

§ **Melege van.** A második század parancsnoksági palotájának balszárnyán a személyzeti lakosztály kéménye állítólag a muszka gránátoktól való félelmében begyulladt. A tüzet szerencsére azonnal észrevették és eloltották. Az egyik ordonanc, aki közvetlen a tűz mellett aludt, a nagy zajra feléledt, megdörzsölte szeméit, szétnézett és így szólt

No most már legalább tudom mitől van olyan melegem

Ezredünk özvegy és árva alapja legutóbbi kimutatásunk óta ismét körülbelül tízezer koronával gyarapodott és ezidőszereint 112.000 koronát tesz ki. Ebben az összegben bennfoglaltatik a maroktányos üzlet tiszta jövedelmének egy részleteként beszolgáltatott 5.000 korona is. A stanislau nagy csatában szenvedett súlyos veszteségeink köteleességévé teszük az ezred minden egyes jó barátjának és hozzátartozójának, hogy segítségére siessenek a stanislau csata özvegyeinek és árváinak s hogy az eddiginél még nagyobb eréllyel folytassuk a gyűjtést minden lehető eszköz felhasználásával. A hivatalos jelentés csak az ezred dicsőséges magatartásáról, hősiességéről számolt be, de hogy ez minő áldozatokba került, azt nekünk kell megmondanunk. Azoknak, akik büszkén köszöntöttek bennünket kiváló teljesítményeink idején, figyelmükbe ajánljuk veszteségeink fájdalmas számát, hogy a nagy csata eme sajnálatos következményeire is gondoljanak. Az elismerést mi élvezzük, a néma hősök, a csata halottjai hozzátartozóinak ellenben a nyomor és szenvedés jut majd osztályrészül, ha támogatóisra nem gondolunk. A mindennapi kenyérgondokat a legékesebb szavak sem enyhítik

Kiadóhivatalunk ismét befizelt 1000 koronát a példányokból befolyt jövedelemből. Ezredtörzsünk tiszti étkezdéjének perselyéből 300 K, Kovács Dezső ref. tábori lelkész 50 K, Meisels Regina és Helén (László Ede th utján) 50 K, Előljáróság Pátróha 30 K, Tombory Béla zászlós Feldpost 340 10 K, Hidy Emma Kolozsvár 10 K, László Samu dr. állatorvos Szerencs 10 K, Kőjegyző Kővárqara 4 K, Gerqely Imre és Hamrák Ferenc egézs. hadnagyok 10—10 K,

Kriegsanleihe Zeichenstelle 618. 3/80 K, Nádassy Mihály Révanyos 3 K, Fekete Imre örmester Földpost 360. 3 K, Krausz Terka urleány Nagycséb 10 K, Halász Ferencné Budapest 10 K, Szerberényi Katus Pápa 10 K, Strasser Margit Tokaj 5 K, dr. Havas Emilné Szabadka 10 K, Mezei Általános bank r. t. Sajtóhely 10 K, Oláh György Mihály Budapest 20 K, Hubay Kálmán Tarcsl 10 K, Mogyorósi István Gáva 7/20 K, Dr. Fenyves Lajos Munkács 10 K, Fésüs András H. 15. I. T. D. 20 K, Fonyó Hugó káplár D. S. K. 15. 5 K, **összesen 1621 korona.**

Hösi halottaink.

A delejowi nagy csata evfordulója alkalmából közzétesszük a delejowi katonai temetőben elhunyt hőseink névsorát

Molnar József (8. sz.), Kovács Sándor (4. sz.), Román Lajos (M. G. I.), Takács Károly (4. sz.), Gatai András (4. sz.), Haminda Gabór (7. sz.), Kiss János örv. (4. sz.), Boros Lajos (M. G. II.), Kiss János (4. sz.), Sternberg Sámuel (4. sz.) Diener Izsák (4. sz.), Kutényi Béla (6. sz.), Bán Balint h. dapród. (7. sz.), Liebermann Izidor (8. sz.), Hornyák János (7. sz.), Kiss József (7. sz.), Kalos Marton (7. sz.), Konecsor Gabór (6. sz.), Dudas János (8. sz.), Bakajsa Mihály (6. sz.), Kiss Sándor (2. sz.) Sárosy András (M. G. I.), Toth András (2. sz.), Rado György, Kiss Gábor (5. sz.), Weisz Lóbi, Rajko Mandrusz Mihály (4. sz.), Farkas Sándor, Galuska József, Kancsi László (7. sz.), Orosz Ferencz (2. sz.), Demcsik János, Takács János, Laszlo Antal (4. sz.), Szabó István, Rozgonyi György, Kustin László, Benes Lajos, Petrik Albert önk. szakaszvezető, Laskati Illes, Hegedus János, Cogna Tamás, Kirik István örv. (I. G. A.)

A delejowi temető már csapataink kezén van. Egy teljes éven át hozzáférhetetlen volt számunkra bajtársaink örök nyughelye. Ezredünk nem felejtkezett meg a delejowi temetőről s nemsokára elküldi a sírokra kegyeletes megemlékezéseink koszorúit.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cs. és kir. tábori posta 618.

Többeknek. Hozzátartozóik sorsára vonatkozóan levélben adtunk felvilágosítást. **W. M. Budapest.** A régi számok megszerzése iránt intézkedtünk. Az újakat Budapesten is beszerezheti a Lampel cégnél (Andrássy-ut, 21.) — **F. Arad.** Levele elkallódott a posta zárlat idején, kérünk újabb postacímre, hogy a kívánt felvilágosítást megadhassuk. **B. T. Apcz.** Ne legyen kérem bezavarva. Semmi az egész. Jó fiu. Őa szerint

tehát a m i vasút állomásra Dante mondasát következőkép vállalva kellene kifüggeszteni a borzasztó drágaságra tekintettel: „Hagyj fel minden pénzvedel halandó aki ide belepssz.” **T. B. Igricz.** Hireink között keresse. **Tatár.** Igaz, hogy véletlen a sajtóhiba, de hát egész jól talál nemde posta és táviró hivatal **Dr. K. L. Kolozsvár.** Van ugyan egy ilyen könyv. Ha jól emlékszünk az a címe: Hogy lehet az ember gyorsan milliomos? Mi egy sokkal biztosabb és gyorsabb módot ajánlhatunk: nyisson szatocsüszletet vagy vendéglőt M. -en. **Második transzport.** Mióta lett Debrecen betérő állomás? Tudunkkal csak kiterő állomások léteznek. — **Kis hamiis.** Ugy! Hát szeretne maga is Stanislauba menni s hozzá közöltségen. Miért nem szolt nyolc héttel ezelőtt? Akkor szivesen elengedett volna, még kisérletet es hitelezett retourjegyet is kaphatott volna. **K. D. Földpost 117.** Ami kedves hadnagy urunkat szeretné egyszer jókedvében találni, de sohasem tudja, hogy mikor jókedvű. Megsugjuk önnek. Amikor azt énekli: Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos, ő maga pedig keservesen sirdogál. **P. T. Mátészalka.** Bizony borzalmas eset, hogy Zehngobot Henniket és éppen egy Zehngobotat hamiis eskü miatt elitelnék, de nem érdemes

rimeket zengeni róla. — **Kétség.** Maga „szomorú disznósír”-ről beszél és hozzá ilyen rimet alkalmaz „s a disznó egyre sir.” Jegyezze meg a disznósír sohasem volt oly meglegedett, mint manapság, a mikor csak milliomosokkal áll összeköttetésben. **Tanács.** Így nem nehez szíves házigazdának lenni, hogy a vendéget folyton azzal kínálja egyél, egyél barátom, amennyit akarsz és lapos tányérral tesz elébe, mint a róka a golyva elr. **Műfordító.** Prügelweg szabad magyar fordításban közülatat. — **K. G. Jagd.** A szanitész-anstalt bora bizonyára jót tesz az egészségének. **D. M. Munkács.** Hogy a közbeeső állás elfoglalásához a kantin segített volna hozzá, mert az oroszok ott lemaradtak közönséges misztifikáció. **K. L. Miskolcz.** Ez emberi gyöngeség. Mi is ismertünk olyat, aki borzasztóan hadakozott az összes felmentettek behívása mellett és azt allította, hogy minden felmentett dekoló panamista, de azért minden levele azzal végződött: Lejött már a Jóska felmentése? **B. Irén Bpest.** A stanislaui harcokban fogóságba került.

Ki tud róla?

A stanislaui nagy csatában sokan teljesen nyomtalanul eltűntek. Ezeknek sorsára vonatkozóan ezúton szeretnénk némi megbízható nyomonra bukkanni. Felkérjük ezredünk mindenegyes tagját, akik alant felsorolt bajtársainkra vonatkozóan bárminő felvilágosítással szolgálni képesek, tudassák erről a Ludwigbaka szerkesztőségét, amely azonnal levélben értesíti az aggódó hozzátartozókat. A gyors és lelkiismeretes válasz sok könnyet szárít fel és sok felesleges aggodalomtól kiméli meg bajtársaink hozzátartozóit:

Krausz Aladár hadapródjelölt (rohamskola), Dávidovics Béla örmester (11. sz.), Hubay önk. szakaszvezető (3. sz.), Fenyő Arthur önk. szakaszv. (11. sz.), Ráisz Pál gyalogos M. G. I., Kohn Sámuel káplár M. G. I., Klein Vilmos örv. vezető M. G. I., Jobák Endre gyalogos (1. sz.), Braun Ignác M. G. I.

Ön talán az egyedüli
a ki még nem fizetett elő a

Borsszem Jankó-

sa, a legkedveltebb és
legötletesebb humoros
hetilapra Szerkeszti
MOLNÁR JENŐ dr.
BÉR, GARAY, MAJOR,
VÉRTES stb rajzolják.

A lövészárkok legmu-
lattatóbb olvasmánya

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor.
Fél évre 12 kor.

BORSSZEM JANKÓ

kiadóhivatala BUDAPEST
József tér 13-ik szám.

Nem fog hiányozni

önnek a színház,

ha megrendeli

INCZE SÁNDOR
pompás színházi
hetilapját a

SZÍNHÁZI ÉLET - et.

A lap előfizetési ára Buda-
pest és vidékére:

Egész évre 14 K
Fél évre 7-50 K

A Színházi Élet kiadóhi-
vatala Budapest, VII-ik
ker Erzsébet körút 24.

Dühöng az egészség a fronton, mert
SULTÁN gyógyvizet iszunk.

Forráskezelőség: EPERJES.

T Dr. MÜLLER VILMOS kir. tanácsos
TUDÓGYÓGYINTÉZETI TE-
ÁTRAHÁZA

Fekvő csarnokok. — Inhalatórium.
Hízó Kurák. Kérjen prospektust.

EMKE KÁVÉHÁZ

Szabadságolt tisztak találkozó helye!

BUDAPEST, VII. KER.

Esténként BRASSÓI KOZÁK

ERZSÉBET-KÖRÜT 2.

DANI zenekara hangversenyez

Tábori csomag

DIANA

sósorszesz nélkül

el sem képzelhető.

DIANA

Kereskedelmi
Részvénytársaság
BUDAPEST,
Nádor-utca 6. sz.

Ovás!

Rájöttem, hogy az általam gyártott

„Modiano - Clubspecialité”

szivarkahüvelynek
utánzatai vannak for-

galomban, amelyek ellen
egyedüli védelem a véd-
jegy és aláíráson pontos
megfigyelése.

S. Modiano

A védjegy.

Minden katona tudja már, hogy mi a
LYSOFORM